

ОСВІТНІЙ
ОМБУДСМЕН
УКРАЇНИ

ЯК ДІЯТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ТА УЧАСНИКАМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

- до початку занять
- дорогою до закладу
- у закладі освіти
- якщо працівників викликають на роботу до закладу
- якщо батьки хочуть забрати дитину з укриття

Ми узагальнили рекомендації ДСНС, органів управління освіти, а також надали власні пропозиції щодо підготовки та дій учасників освітнього процесу під час повітряної тривоги в різних ситуаціях:

- якщо тривога застала до початку занять;
- якщо тривога застала дорогою до закладу;
- якщо тривога застала в закладі освіти;
- якщо під час повітряної тривоги працівників викликають на роботу до закладу;
- якщо під час повітряної тривоги батьки хочуть забрати дитину з укриття.

ЯК КЕРІВНИКУ ОРГАНІЗУВАТИ РОБОТУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

Нагадуємо керівникам закладів освіти [алгоритм від ДСНС щодо підготовки учасників освітнього процесу на випадок повітряної тривоги під час занять](#) у закладі освіти:

1. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з місцем розташування захисних споруд та правилами поведінки під час евакуації й в укритті.
2. Учасники освітнього процесу заздалегідь повинні вміти виконувати заходи з Плану реагування на надзвичайні ситуації або Інструкції закладу освіти, які передбачені на випадок отримання сигналу повітряної тривоги.
3. Заклад освіти заздалегідь розміщує всі покажчики напрямку руху для швидкого та безпечного проведення евакуаційних заходів учасників освітнього процесу.
4. Керівник має визначити відповідальну особу з-поміж працівників закладу освіти, яка супроводжуватиме учасників освітнього процесу під час евакуації та укриття в захисній споруді.
5. Керівник заздалегідь встановлює відповідальних осіб, які після евакуації перевіряють заклад на наявність присутніх учнів за межами захисної споруди.

Керівник обов'язково має видати письмовий наказ або розпорядження щодо роботи закладів освіти та працівників під час повітряної тривоги. Видавати та ознайомлювати з документом необхідно завчасно.

У наказі слід прописати два варіанти розвитку дій:

- якщо повітряна тривога розпочалася, коли тривають заняття
- якщо повітряна тривога розпочалася до початку занять.

З наказом повинні бути ознайомлені всі учасники освітнього процесу, адже деякі батьки навіть під час тривоги, ризикуючи життям дитини та своїм власним, везуть або приводять дитину до закладу. У такій ситуації є ризик, що батьки прийдуть до школи чи садочка, а там немає педагогічних працівників, усі перебувають в укритті, адже педагоги також не мають переміщуватися під час тривоги, ризикуючи власним життям, тобто немає кому передати дитину. Тому необхідно розробити чіткий алгоритм, як діяти батькам та педагогам, якщо тривога розпочинається до початку занять.

Як діяти педагогічним працівникам під час повітряної тривоги

Якщо педагогічний працівник перебуває в закладі освіти

Нагадуємо педагогічним працівникам [алгоритм від ДСНС щодо дій вчителя у разі повітряної тривоги під час занять](#) у закладі освіти:

1. Відповідальна особа у разі надходження сигналу вмикає наявну систему оповіщення закладу.
2. Вчитель миттєво сповіщає учнів (словесно) про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та припинення заняття.
3. Відповідальна особа разом із вчителями має скоординувати хід евакуації учнів від класу до захисної споруди (укриття).
4. Класи, в яких викладають вчителі, мають бути організовані для негайного пересування двома колонами в приміщенні класу та швидкого залишення кабінету. За можливості учні самоорганізуються для залишення кабінету та руху до захисної споруди. При обмеженому просторі для пересування учні залишають приміщення групами.
5. Відповідальні за евакуацію особи повинні знаходитись у заздалегідь визначених місцях та допомогти в організації та регулюванні швидкого руху до захисної споруди. Молодшим класам (1 або 2 класи) необхідно надати помічників.
6. Медичний працівник повинен знаходитись у відведеному для нього місці для швидкого надання медичної допомоги.

7. Відповідальні за евакуацію особи повинні знаходитися біля виходу із захисної споруди для здійснення контролю за порядком укриття учасників освітнього процесу та швидкого реагування у разі, якщо виявиться, що хтось відсутній.
8. Учні або цілі класи, які знаходяться на подвір'ї закладу, під час сигналу тривоги повинні рухатися під наглядом вчителя або самостійно до захисної споруди.
9. У середині захисної споруди відповідальні особи повинні забезпечити, щоб учні швидко та обережно зайняли свої місця. Після того як усі учні займуть свої місця відповідальний за клас повинен перевірити наявність усіх учнів.
10. Під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи повинні провести заходи, щоб заспокоїти дітей та всіх, хто знаходиться в ній.

Якщо батьки хочуть забрати під час тривоги дитину з укриття – педагогічний працівник не має права передавати їм дитину. Докладніше про це читайте у підрозділі нижче.

Якщо тривога застала педагогічного працівника перед початком робочого дня

Якщо працівник має змогу швидко за 5-7 хвилин дістатися до закладу освіти і в закладі освіти є укриття, то працівник переміщується до укриття закладу освіти. Але варто враховувати розташування закладу освіти, у деяких регіонах до укриття необхідно переміститися за 2-3 хвилини.

Якщо у закладі освіти немає укриття, то працівник закладу має переміститися до найближчого до нього укриття за місцем його перебування.

Протизаконно та злочинно вимагати від працівників прибути до закладу освіти під час повітряної тривоги.

Дії батьків до та під час повітряної тривоги

Якщо під час повітряної тривоги дитина перебуває в закладі освіти

Нагадуємо, що батьки не можуть забрати дитину з укриття під час повітряної тривоги, а педагог, відповідно, не має права відпустити дитину з укриття навіть на прохання батьків. До завершення повітряної тривоги дитина повинна залишатися в укритті. Адже так батьки наражають на небезпеку і себе, й дитину.

Пунктами 15-16 [Порядку заповнення та перебування в спорудах фонду захисних споруд цивільного захисту](#) (Витяг із Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджений наказом МВС від 09.07.2018 № 579) визначено, що вихід із захисної споруди здійснюється тільки якщо надійшла інформація про відсутність небезпеки (після уточнення ситуації в районі споруди), а також у випадках вимушеної евакуації.

Вимушена евакуація зі споруди фонду захисних споруд проводиться, якщо:

- відбулося пошкодження споруди, що виключає подальше перебування в ній осіб, які укриваються;
- відбулося затоплення споруди;
- сталася пожежа у споруді та утворилися в ній небезпечні концентрації шкідливих газів;
- було досягнуто граничних параметрів внутрішнього повітряного середовища, наприклад, в укритті суттєво знизився рівень кисню або у повітря є якісь небезпечні речовини.

Ми розуміємо батьків, адже всі хвилюємося за своїх рідних та близьких, особливо за дітей, і хочемо, аби під час небезпеки вони були поруч із нами. Але правильне рішення під час повітряної тривоги – батькам залишатися там, де вони є, і шукати найближче безпечне укриття для себе, а дитині – перебувати в укритті закладу освіти або закріпленому за закладом освіти укритті. Нагадайте дитині, що під час повітряної тривоги треба слухати вчителя і не слід покидати заклад освіти, щоб бігти додому або на вулицю.

Якщо повітряна тривога трапилася дорогою до/із закладу освіти

Департамент освіти і науки Києва [розробив рекомендації на випадок](#), якщо повітряна тривога застать здобувача дорогою до чи з закладу освіти. Наводимо батькам ці рекомендації трохи трансформовані:

- оберіть із дитиною безпечний шлях до школи та у зворотному напрямку (тобто складіть своєрідний маршрут руху), далі оберіть укриття, які дитина зможе використовувати дорогою в разі сигналу повітряної тривоги;
- поясніть дитині, щоб вона рухалася тільки за складеним маршрутом, не зупинялася і нікуди не звертала;
- наголосіть дитині, що якщо немає можливості швидко дійти до школи або дому під час сигналу повітряної тривоги, щоб дитина прямувала до визначеного вами укриття і перебувала всередині укриття, а не біля його входу;

- навчіть дитину не торкатися оголених електричних дротів, невідомих предметів, проговоріть правила мінної безпеки. Докладніше про правила мінної безпеки – [на нашому сайті](#);
- повідомте класного керівника про місцеперебування дитини або попросіть дитину це зробити.

Що робити учасникам освітнього процесу, якщо не встигли добігти до укриття під час обстрілу: поради ДСНС

Якщо не було часу добігти до укриття, [ДСНС радить](#):

- негайно перейти в приміщення без вікон або скористатися правилом двох стін (перша стіна бере на себе силу вибуху, друга – руйнування);
- якщо виникла пожежа чи пошкодження будинку – зателефонувати 101, вказавши точну адресу, поверх та покинути небезпечне місце;
- якщо в будинку стався вибух – слід якнайшвидше самотійно залишити будівлю та залишити двері відчиненими, щоб рятувальники не зрізали їх.

АЛГОРИТМ ДІЙ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ЗДО ЗА СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»

У випадку сигналу «Повітряна тривога» усі, без винятку, працівники Близнюківського ЗДО зобов'язані дотримуватися наступного алгоритму дій:

1. Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення у ЗДО (найпростіший засіб об'єктового оповіщення - шкільний дзвінок).
2. Почувши сигнал «Повітряна тривога», вихователі групи подають дітям сигнал про евакуацію; швидко рахують дітей відповідно до списку; помічники вихователів негайно зачиняють усі вікна, входні двері усіх приміщень, перекривають воду, вимикають світло.
3. Швидко одягають дітей та організовують їх переміщення в укриття.
4. Взяти із собою: список дітей групи; «рюкзачок безпеки групи» і «рюкзачок безпеки дитини»; засоби захисту (ватно-марлеві пов'язки тощо); ємності із чистою водою (яку замінюють щодня); маркер. Чергові/відповідальні особи по ЗДО допомагають дітям пройти в укриття.
5. Взяти із собою аптечку із препаратами для надання першої медичної допомоги. Для швидкого надання медичної допомоги має бути обов'язково залучений медичний працівник.

6. Працівники та діти групи йдуть в укриття за визначеним маршрутом (мапою евакуації). 7. Першими в укриття заходять кілька дорослих, які вмикають світло та оперативно перевіряють відсутність сторонніх предметів в укритті, після чого починають приймати дітей.

8. В укритті вихователі ще раз перевіряють кількість дітей за списком.

9. Якщо звучить сигнал «Повітряна тривога» під час денного сну, вихователі разом з помічниками мають розбудити, підійняти, швидко одягнути дітей і пройти разом з черговими по ЗДО в укриття.

10. Якщо звучить сигнал «Повітряна тривога» під час прогулянки, вихователі організовано ведуть дітей із майданчика в укриття, а помічники вихователів беруть списки дітей групи, «рюкзачки безпеки» та, разом із черговими по ЗДО, негайно йдуть до вихователів групи і допомагають їм відвести дітей в укриття.

11. В укритті кожна вікова група швидко та спокійно займає своє місце.

12. Вихователі заздалегідь продумують план роботи з дітьми в укритті та готують дитячі книжечки, іграшки, олівці, фломастери, розмальовки, настільні ігри тощо (це можна занести в укриття завчасно) і разом з практичним психологом проводять освітню роботу з дітьми з наданням їм психолого-педагогічної підтримки у НС.

13. Усі працівники ЗДО перебувають в укритті, поки не буде сигналу «Відбій повітряної тривоги». Після оголошеного відповідальною особою цього сигналу дорослі допомагають відвести дітей до приміщення групи (чи на майданчик).

УВАГА! Працівники ЗДО не повинні залишати жодної дитини без нагляду; вихователі несуть персональну відповідальність за життя і безпеку дітей.

Інструкція татам і мамам, як поводитися під час повітряних тривог у ЗДО:

- Будьте впевнені, що діти прямують до укриття, де є все необхідне для їхньої безпеки та комфортного перебування.
- Підтримуйте атмосферу взаємоповаги: не турбуйте вихователів без нагальної потреби, адже під час повітряної тривоги вони першочергово дбають про дітей.
- Пам'ятайте, що закінчення повітряної тривоги у ЗДО синхронне з повідомленнями від держави, тож діти весь час мають перебувати в укритті.

- Поважайте правила дошкільного закладу, відповідно до яких може бути заборонено забирати дитину до завершення повітряної тривоги заради дотримання безпеки всіх учасників освітнього процесу.
- Якщо під час сигналу тривоги ви перебуваєте на території дошкільного закладу, дотримуйтеся загальних правил евакуації, адміністрація спрямує вас до підготовленого укриття.
- Пам'ятайте: під час повітряної тривоги педагог не має права відпустити дитину додому на прохання батьків.

